

Nr 10.

Ankom till riksdagens kansli den 24 februari 1920 kl. 2 e. m.

Utlåtande, angående verkställd granskning av riksdagsbibliotekets styrelse och förvaltning.

Enligt § 4 i den för bankoutskottet gällande instruktion har utskottet granskat riksdagsbibliotekets tillstånd och förvaltning. För sådant ändamål har utskottet tagit kännedom om den av styrelsen för riksdagsbiblioteket till utskottet avlämnade, till riksdagen ställda och härmed överlämnade berättelsen över bibliotekets förvaltning under år 1919, och har utskottet därvid icke funnit anledning till erinran.

Utskottet hemställer alltså,

att styrelsen för riksdagsbiblioteket må tillerkännas ansvarsfrihet för förvaltningen av riksdagsbiblioteket under år 1919.

Stockholm den 24 februari 1920.

På bankoutskottets vägnar:

K. J. GUSTAFSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

av första kammaren: herrar Gustafsson, Lindley, Öhngren, Johansson i Friggeråker, Rosling, Enhörning, Söderbom och Petterson, S. M. samt

av andra kammaren: herrar Jonsson i Gumboda, Borg, Edbom, Wikström, Borggren, Bäcklund och Winkler.

Riksdagsbiblioteket.

Biblioteksstyrelsens berättelse rörande bibliotekets förvaltning under år 1919.

Till riksdagen.

Jämlikt § 5 i stadgar för riksdagsbiblioteket får biblioteksstyrelsen härmed till bankoutskottet avlämna till riksdagen ställd berättelse över bibliotekets förvaltning under år 1919.

Vad angår bibliotekets lokalförhållanden och de åtgärder, som härtinnan med anslutning till den under år 1918 påbörjade och delvis verkställda ombyggnaden blivit vidtagna, är följande att meddela.

Vid ingången av år 1919 hade ombyggnads- och inredningsarbetet fortskridit så långt, att stora delar av de nya bokmagasinen bragts i färdigt skick samt provisoriskt kunnat mottaga de av bibliotekets samlingar, som tidigare inrymts i den gamla magasinsavdelningen. Arbetet med den stora läsesalen, expeditionslokalen, arbets- och vaktrum samt angränsande tamburer och korridorer hade också i väsentliga delar kunnat avslutas, så att nämnda lokaler kunde tagas i bruk vid tiden för den sammanträdande riksdagen. Däremot pågick alltfört ombyggnaden av den gamla magasinslokalen liksom även inredningen av de nya bokmagasinens återstående delar.

Under det gångna året hava dessa liksom övriga för biblioteket nödiga ombyggnads- och inredningsarbeten helt avslutats. De i den gamla magasinslokalen anordnade lägenheterna blevo färdiga under vårens lopp, varvid bland annat tvenne nya läsrum med direkt anslutning till den stora läsesalen kunde i mars månad upplåtas till begagnande. Arbetet med de nya bokmagasinens inredning avslutades i början av september. Under sommaren, då riksdagen ej var samlad, ha diverse målnings- och kompletteringsarbeten i läsesalar, expeditions- och arbetsrum verkställts. För expeditionslokalen samt de nya läs- och arbetsrummen hava behövliga skåp- och hyllinredningar utförts och nödiga möbler anskaffats. Lokaltelefon

har installerats, och för det nya bokmagasinet med dess trenne våningar har inrättats en mindre transporthiss.

Bibliotekets lokala omdaning är härmed genomförd. För det egentliga bokförrådets uppställning och förvaring äger biblioteket numera rymliga och tidsenliga magasin i trenne över varandra liggande våningar, belägna under andra kammarens planisal. Den översta våningen ligger i plan med bibliotekets arbetslokaler och i direkt förbindelse med dessa, men är för övrigt väl isolerad och kan med hänsyn till eldfara avstängas medels skyddande järndörrar. Till bibliotekets bokmagasin är dessutom att räkna det galleri med angränsande rum, beläget i riksdagshusets huvudvåning omkring kamrarnas handbibliotek, vilket biblioteket förut haft sig upplåtet, och varest samlingen av utländskt parlamentstryck haft och fortfarande har sin plats, samt vidare de lokaler i husets vindsvåning, som äro upplåtna och inredda för riksdagens arkiv, över vilket biblioteket också har uppsikt och vård.

Utom nu nämnda magasinlokaler disponerar biblioteket hela våningslägenheten en trappa upp i riksdagshuset åt Drottninggatans förlängning. Här äro inrymda expeditions- och arbetsrum, trenne läsesalar, en större och tvenne mindre, sessionsrum för biblioteksstyrelsen och ämbetsrum för riksdagsbibliotekarien, samtliga lägenheter vettande åt gatan, samt — mot husets gårdar — tamburer, vakt- och toalettrum, varjämte av en del korridorutrymmen skapats ett gott bokgalleri, i vilket bibliotekets tidskriftsförråd uppställts.

Trots de svårigheter, som i viss mån varit förknippade med dessa ombyggnadsförhållanden, då det ju i flera avseenden gällt att av utrymmen och lägenheter, som ursprungligen varit avsedda för helt andra ändamål, söka få till stånd en i görligaste måtto tillfredsställande och mot moderna krav svarande bibliotekslokal, torde man kunna säga, att resultatet, sådant som det nu föreligger, är ganska gott, och att biblioteket även för en avsevärd framtid bör kunna fylla de på detsamma ställda fordringar.

I och med att bokmagasinen i september stodo fullt färdiga, kunde omsider en slutlig anordning och omflyttning av de provisoriskt uppställda samlingarna företagas. Under årets senare del har detta arbete verkställts, varigenom bibliotekets samtliga avdelningar fått sin slutgiltiga placering. Till vägledning inom de olika samlingarna och deras skilda avdelningar hava anvisningar och ledare uppsatts. En genomgående revidering av facken har därjämte påbörjats, och arbetet därmed har så till vida fram-

skridit, att större delen av bokförrådet är genomgånet och granskat vad beträffar böckernas signering.

Trots pågående ombyggnads- och omflyttningsarbeten har den egentliga verksamheten inom biblioteket tämligen ostört kunnat fortgå. Endast under en tid av vid pass en månad, 25 juni—31 juli, har biblioteket på grund av målningsarbete i expeditjonsrum och läsesalar måst hållas stängt. Eljest har biblioteket hållits öppet enligt den i stadgarna för detsamma fastställda tiden, d. v. s. varje söckendag: under riksdagstid från klockan tio förmiddagen till klockan sju eftermiddagen liksom även under inträffande aftonplenum, och under tider, då riksdag icke varit samlad, från klockan tio förmiddagen till klockan fyra eftermiddagen.

Utom de myndigheter och korporationer, för vilka biblioteket egentligen är avsett, såsom riksdagen och dess delegationer, kyrkomötet, Kungl. Maj:ts kansli och de centrala ämbetsverken samt de av Kungl. Maj:t eller enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande tillsatta kommittéer och sakkunniga, och vilka biblioteket i första hand haft att betjäna, har detsamma bland sina besökande och låntagare även haft att räkna tjänstemän från kommunala och andra institutioner samt ett icke ringa antal enskilda forskare.

Dessutom har biblioteket under året förmedlat lån från följande bibliotek och myndigheter: kungl. biblioteket, vitterhets-, historie- och antikvitetsakademiens bibliotek, kanslersexpeditionen för rikets universitet, Uppsala universitetsbibliotek, Lunds universitetsbibliotek och Göteborgs stadsbibliotek. I sin tur åter har biblioteket ur sina samlingar kunnat bevilja lån till: vetenskapsakademiens bibliotek, vitterhets-, historie- och antikvitetsakademiens bibliotek, handelshögskolans i Stockholm bibliotek, Uppsala universitetsbibliotek, Lunds universitetsbibliotek, Göteborgs stadsbibliotek, Linköpings stiftsbibliotek, Västerås och Jönköpings högre allmänna läroverks bibliotek samt ett antal utanför Stockholm boende enskilda forskare.

Antalet under året till utlåning framtagna volymer — häri ej inberäknade de ur referensbibliotekets samlingar begagnade — belöper sig till inalles 6,356.

Bibliotekets tillväxt under det gångna året omfattar 2,135 volymer i 2,120 band, och uppgår för närvarande bibliotekets hela bokförråd med undantag av dupletter och vissa ej inordnade serier till vid pass 53,000 volymer.

Utom de accessioner, som tillförts biblioteket genom inköp, hava ej obetydliga sådana också kommit biblioteket till godo på bytes- och gåvoväg.

Genom det sedan många år pågående utbytet av parlamentariskt tryck mellan riksdagen och flera in- och utomeuropeiska riksförsamlingar har biblioteket under det gångna året fått mottaga dylikt tryck från en stor del av här ifrågavarande parlamentsbibliotek. Från flera bland dem hava dock alla sändningar uteblivit, och under hela världskriget hava tyvärr dessa bytesförbindelser på många håll fungerat föga tillfredsställande på andra åter varit omöjliga att upprätthålla.

I sammanhang härmed må omnämnas, att rörande utbyte av tryck med Finland, vilket förut förmedlats genom ryska statens försorg, har överenskommelse träffats mellan riksdagsbiblioteket och Finlands lantdags bibliotek om direkt försändelse de båda institutionerna emellan. Överenskommelsen, som avslöts den 10 januari, omfattar utom parlamentariskt tryck (Svenska riksdagens och Finlands lantdags protokoll med bihang) även författningssamling, officiell statistik och kommittébetänkanden. Likaledes har biblioteksstyrelsen den 26 november beslutat biträda en från tjecko-slovakiska nationalförsamlingens bibliotek gjord framställning om utbyte i övlig form av svenskt och tjecko-slovakiskt parlamentstryck.

Från svenska myndigheter och institutioner har biblioteket fått mottaga exemplar av utkommet officiellt och statsunderstött tryck.

I egenskap av givare hava dessutom följande in- och utländska institutioner, korporationer och enskilda ihågkommit biblioteket:

Stockholm. Allmänna försvarsföreningen.
 Allmänna valmansförbundet.
 Arbetarinstitutet.
 Deutsche Gesandtschaft.
 Folkhushållningskommissionen.
 Generalstaben.
 A. B. Göteborgs bank.
 Karolinska medico-kirurgiska institutet.
 Konungariket Sveriges stadshypotekskassa.
 Kooperativa förbundet.
 Kungl. biblioteket.
 Kungl. lantbruksakademien.
 Livförsäkringsaktiebolaget Thule.
 Nya elementarskolan.
 Redaktionen av Landstormsmannen.
 » » Svensk juristtidning.
 » » Svensk papperstidning.
 » » Tidskrift för den svenska pensionsförsäkringen.
 Riksbanken.

- Stockholm. Riksdagens interparlamentariska grupp.
 Service de la presse de la république du peuple de l'Ukraine.
 Stadsfullmäktige.
 Svenska bryggareföreningen.
 Svenska föreningen för industriellt rättsskydd.
 Svenska idoförlaget.
 Svenska läkaresällskapet.
 Svenska skogsvårdsföreningen.
 Svenska vattenkraftföreningen.
 Sveriges allmänna exportförening.
 Sveriges allmänna hypoteksbank.
 Sveriges industriförbund.
 Stockholms handelskammare.
 Stockholms högskola.
 Stockholms inteckningsgaranti-aktiebolag.
 Stockholms landstomsförbund.
 Stockholms stads statistiska kontor.
 A. B. Stockholmssystemet.
 Kungl. Tekniska högskolan.
- Lund. Universitetsbiblioteket.
- Sundsvall. Stadsfullmäktige.
- Uppsala. Studentkåren.
 Universitetsbiblioteket.
- Chicago. John Crerar library.
- Helsingfors. Finlands lantdags bibliotek.
 Hydrografiska byrån.
 Socialstyrelsen.
- Kristiania. Departementet for sociale saker.
 Kirke- og undervisningsdepartementet.
 Det statistiske centralbyraa.
 Stortingets bibliotek.
 Universitetsbiblioteket.
- Köbenhavn. Bureau du Conseil permanent international pour l'exploration
 de la mer.
 Grosserer-Societetets Komite.
 Rigsdagens Bibliotek.
 Rigsdagens Bureau.
- Montevideo. Dirección general de estadística.
- Prag. Tjecko-slovakiska nationalförsamlingens bibliotek.

Rom. Institut international d'agriculture.
Washington. Library of Congress.

Andersen, H. C., skriftställare, Rom.
Flodström, Isidor, byråchef, Stockholm.
Ljungström, Oscar, ingenjör, Stockholm.
Palmer, E., redaktör, Stockholm.
Silverstolpe, G., fil. lic., Stockholm.
Sydow, C. W. von, docent, Lund.
Thyselius, Erik, skriftställare, Stockholm.
Åberg, Nils, docent, Uppsala.

Det av riksdagen 1918 beviljade anslag för bibliotekets komplettering och utvidgning av 12,000 kronor har under det år, som detsamma tagits i anspråk, visat sig ej vara tillfyllestgörande. Detta anslag var, om ock med en viss höjning, i huvudsak fastställt enligt det av sakkunniga rörande utvidgning av riksdagens bibliotek till centralt förvaltningsbibliotek år 1913 framlagda förslag och alltså i själva verket grundat på de under tiden före världskriget rådande prisförhållandena. Sedan dess hava, såsom bekant, betydande stegringar inträtt, vad beträffar såväl själva bokpriset som också kostnaden för inbindning. Styrelsen har därför funnit sig föranlåten att vidtaga åtgärder för att, vad på den ankommer, söka få det här ifrågavarande anslaget höjt. Beslut har fattats om framställning härutinnan till riksdagen, vilken framställning kommer att i särskild skrivelse till bankoutskottet ingivas.

Inom bibliotekets styrelse och tjänstepersonal har under det gångna året inga förändringar inträffat. Styrelsen har sammanträtt inalles 11 gånger eller, med undantag av själva högsommaren, vid pass en gång varje månad. Inom personalen har ingen tjänstledighet under året förekommit. Under semester har andre bibliotekarien Robert Höckert uppehållit riksdagsbibliotekariens tjänst och amanuensen Åke Luthander varit förordnad såsom andre bibliotekarie. Vid ett studiebesök i Köbenhavn, som riksdagsbibliotekarien under sin semesterledighet företog, hade han tillfälle att taga kännedom om den danska riksdagens nya lokaler inom det återuppbyggda Christiansborgs slott ävensom att ingående studera nyanordningarna vid Riksdagens Bibliotek. Av riksdagens kanslideputerade har uppdrag lämnats åt riksdagsbibliotekarien att utöva kontroll över det vid riksdagen pågående arbetet med riksdagsregistret.

Genom biblioteket har under året från trycket utgivits: *Biblioteksstyrelsens årsberättelse 1918* samt *Katalog öfver riksdagens bibliotek 1901, Tillägg n:o 3 1918*. Detta tillägg, utgörande en volym på 403 sidor, och i sig upptagande såväl författare- som sakregister för huvudkatalogens alla tillägg, omfattar bibliotekets tillväxt under tiden juli 1912—augusti 1918. Med dess utgivande är bibliotekets tryckta katalog förd fram till tidpunkten för den begynnande omorganiseringen av riksdagens bibliotek till centralt förvaltningsbibliotek.

Stockholm den 12 januari 1920.

KNUT KJELLBERG.

SAM. CLASON.

EMIL KRISTENSSON.

VILHELM GÖDEL.
